

The book cover features a vibrant, stylized illustration of a coastal landscape. A winding asphalt road with a white dashed center line curves through green and brown hills down to a blue sea. A small white van is driving on the road. The sky is a mix of blue, orange, and pink, with large, soft-edged clouds. The overall style is reminiscent of mid-century modern graphic design.

De
RETRAITE

KEES POSTMA

Een lichtvoetig, humoristisch verhaal
OVER EEN VOORGANGER OP ZOEK NAAR ZICHZELF

I. Wie ben ik?

Voor ik je deelgenoot maak van mijn Ierse avontuur is het wellicht interessant om te vertellen hoe het zover heeft kunnen komen dat ik een sabbatical nodig had.

Ik ben zevenenveertig jaar geleden geboren, en daarna getogen in een Drents arbeidersdorp waar een dubbeltje nooit een kwartje zal worden. Toen bleek dat ik redelijk mee kon komen op school waren de verwachtingen vrij hoog gespannen. Tijdens feestjes thuis werd mijn familie, bestaande uit generaties turfstekers en grondwerkers, regelmatig op de hoogte gebracht van mijn uitmuntende schoolresultaten: ‘Deze gaat het ver schoppen. Als hij zo doorgaat, hoeft hij niet zoals wij het geld op zijn knieën te verdienen.’ Mijn twaalfjarige schouders waren wellicht nog iets te broos om die verwachtingen aan te kunnen, al wist ik, diep vanbinnen, dat hun liefde zou blijven, ook als ik wel met mijn handen de kost moest verdienen.

Het waren desalniettemin verwachtingen waar ik onbewust aan probeerde te voldoen, ook later in mijn geestelijk leven. Na mijn Damascusbekering in mijn achttiende levensjaar werd ik al vrij snel op een geestelijk paard getild en deelde ik vanaf menige preekstoel mijn getuigenis én het evangelie dat mijn hart zo had geraakt. Ik begon te geloven dat God mij kon gebruiken binnen zijn koninkrijk. Anderen

zagen dat ook en tilden mij op een nog groter paard. Een jaar daarvoor had ik Moniek leren kennen, ook zij gaf haar 'ja' aan God en voor sommigen veel te vroeg stapten we, op zijn tijd, in het huwelijksbootje, beiden net twintig.

Ik begon telkens sterker te geloven dat ik een kwartje aan het worden was. Ik ervoer een goddelijke roeping, nam mijn gezin mee de zending in, ging naar het seminarie en dit alles kon niets anders betekenen dan dat de Almachtige het zonder mij niet kon bolwerken, toch? Ik voelde mij de verpersoonlijking van Psalm 1:3: 'Alles wat hij doet komt tot bloei.' God wist vast dat net geplante bomen nog niet zoveel tegenwind aankunnen.

De minderwaardigheid uit mijn dorpscultuur maakte, mede door de roze wolk, plaats voor misplaatste hoogmoed: hoe meer meters ik maakte in de bediening, met name op een podium, hoe meer ik in mijzelf ging geloven en hoe meer ik de eer en complimenten van mensen nodig had om me gelukkig te blijven voelen.

Tijdens mijn wittebroodsweken in de gemeentes te Zwolle, Sint Maartenszee en nu in Barger-Compascuum ontving ik volop de broodnodige bevestiging van de kudde die mij unaniem hadden aangetrokken als hun nieuwe alleskunner. In die eerste maanden werd ik overal op handen gedragen en met de borst vooruit reeg ik mijn preken aaneen als een net aangetrokken centrumspits die zijn team naar promotie ging leiden. Als iemand mij toen had gevraagd: 'David Keizer, wie ben je?', dan had ik met trots kunnen zeggen: 'Eens was ik blind, maar nu word ik gezien.'

Toch moet ik tot mijn spijt erkennen dat de monden die complimenten zaaiden daarmee ook onbedoeld zand in mijn ogen strooiden. Ik begon mijn identiteit te ontlenen aan mijn

rol als voorganger. Ik was Gods werknemer geworden, niet langer zijn beminde. Ik was een stuk gereedschap in zijn kist, niet langer een kind op zijn schoot. Om met Jesaja 10:15 te spreken: de bijl schepte op tegen degene die ermee hakt, de zaag verhief zich boven wie hem hanteert.

De eerste scheurtjes werden zichtbaar toen ik mijn eerste uitschrijving kreeg te verwerken. Zuster Van Kippersluis uit Zwolle was zo verbolgen over het feit dat ik haar niet had gegroet tijdens de bonte avond van de plaatselijke voetbalvereniging dat ze zich liet uitschrijven. Hoewel ik probeerde haar duidelijk te maken dat het onmogelijk was om haar te herkennen in haar Teletubbie-outfit, was het kwaad al geschied. Welk schaapje zal de volgende zijn? Daar ging ik 's nachts wakker van liggen. Zelfs Moniek slaagde er niet in om mijn relativiseringsvermogen aan te boren.

Mijn stille tijd bestond de laatste jaren steeds vaker uit preekvoorbereiding, mijn voorbede was exclusief bestemd voor de staar, nieuwe heupen, knikplatvoeten en andere gebreken van mijn parochianen in Barger-Compascuum. Preken werden technisch begaafde driepunters, omlijst door anekdotes en een concrete toepassing. Het evangelie werd iets wat ik kon uitleggen, maar hoog op mijn paard gezeten dacht ik dat ik er zelf niet uit hoefde te leven. De innige liefdesrelatie tussen de Vader en zijn kind gleed af naar iets wat op zijn best nog leek op een passieloos huwelijk waarin men eerder als broer en zus met elkaar leeft dan als man en vrouw. Hoogmoed kwam ook bij mij voor de val.

Die val voltrok zich, door de jaren heen, in slow motion. Buiten het zicht van anderen. Geen overspelige relatie met een gemeentelid, machtsmisbruik of het achteroverdrukken van

de collectegelden. Geen openbare woede-uitbarstingen, theologische missers of politieke spelletjes. Nee, kennis over God won het simpelweg van het kennen van God. Academisch intellectueel christendom overwon de lange wandelingen en uren van gebed die ik eerder samen met Hem doorbracht. Het gebrek aan levende gemeenschap met Christus maakte mij tot iemand met een hoofd vol kennis en een hart zonder vreugde.

De bediening werd een last, mensen werden een last en langzaam ontstonden de scheurtjes in mijn zorgvuldig geboetseerde buitenkant. Ik kende de spelregels, onderwees ze met verve, maar was allang gestopt met spelen: mensen werden groot en God werd klein.

Ik begon horizontaal te zoeken wat mij verticaal allang was gegeven: geborgenheid, acceptatie, liefde, bevestiging, vergeving – kortom *Amazing Grace*.

Ik had mezelf wijsgemaakt gearriveerd te zijn. Ik was Hilbert van der Duim die in 1981 de handen omhoog hief terwijl hij nog een ronde door had moeten schaatsen. Ik had immers al tweemaal eerder successen mogen vieren, tijdens mijn periodes in Zwolle en Sint Maartenszee. Wie kon mij nog iets maken? Ik was het kwartje geworden dat men wilde dat ik zou worden, dacht uitgestegen te zijn boven de rest. Ik had mij losgetrokken uit het veen waarin de generaties voor mij vastgezogen waren, zonder te weten dat ik in een nog dieper moeras was terechtgekomen. Het schaap met vijf poten stond aan de vooravond van een amputatie. Dat was misschien wel nodig ook: het kwartje moest vallen.

Als je mij vandaag, een dag voor vertrek, zou vragen: ‘David Keizer, wie ben je?’, dan zou ik het antwoord schuldig moeten blijven...

II. Altijd bang

De wekker! Vandaag is de dag. Een kus en knuffel van mijn vrouw en kinderen. Achter elke man staat een sterke vrouw, of in ieder geval een verbaasde. Ik geloof dat haar positie misschien nog wel moeilijker is dan de mijne. Inmiddels weet ze van drie kuddes alle verhalen en intriges. Ze heeft gezien dat haar man, soms onterecht, bekritiseerd werd. Maar waar ik nog een weerwoord kon geven, heeft zij het vaak in stilte moeten ondergaan.

‘Schat, je moet wel wat van je laten horen. Ik weet dat je helemaal kunt opgaan in deze christelijke roadtrip, maar de kinderen en ik willen onze nieuwsgierigheid ook graag bevredigd zien.’

‘Tuurlijk, ik meld me zodra ik antwoord heb op ons vraagstuk!’

‘En David, beloof je me plechtig dat jij en de anderen niet de hele tijd serieus en gewichtig gaan doen? Er mag ook best gelachen worden, hoor. Dat vindt God vast niet erg.’

Ik beloof plechtig dat ik er alles aan zal doen om een heilige mix van humor en diepgang de groep in te slingeren.

Een kus en knuffel en dan samen met Marcel richting Schiphol vanwaar we met Ryanair voor € 12,99 retour naar Dublin zullen vliegen.

‘Weet je zeker dat we voor die prijs een zitplaats krijgen

en we niet aan het landingsgestel hoeven te hangen?’ vraag ik na een verbaasde blik op mijn ticket.

‘David, broeder, vertrouw mij! Mijn zalving brengt mij maandelijks in verre uithoeken en zolang de privéjet nog op zich laat wachten is Ryanair mijn trouwe bondgenoot,’ verzekert hij mij, immer optimistisch.

Je moet weten dat Marcel de Groot in veel opzichten mijn meerdere is: in het aantal woorden dat hij per dag gebruikt, in preektafelen, in spontaniteit en geloof – ik een Veendrent, hij een snelle jongen uit de stad. Ook de gemeente die hij dient, is vele malen groter dan de mijne. Hij prikkelt mij daarin altijd met de opmerking: ‘David, weet je niet dat in de Bijbel staat dat alles wat je aandacht geeft groeit?’ Ik probeer hem al jaren tevergeefs duidelijk te maken dat dit geen bijbeltekst is, maar waarschijnlijk afkomstig is uit een van zijn managementboeken die voor sommige herders bijna gelijk staan aan de Schrift.

Marcel, door zijn vrouwelijke volgers ook wel ‘Mooie Marcel’ genoemd, is een rasechte Nederlandse *celebrity preacher*. Naast het werk in de kerk heeft hij een bediening onder zijn eigen naam, spreekt hij op conferenties en schrijft hij boeken. Hij is veel wat ik niet ben. Je zou hem Paulus kunnen noemen en mij de beperkt begaafde achterneef van Timoteüs.

Onderweg, ergens op de A37 bij Hoogeveen, vertelt hij een van zijn heerlijke anekdotes. Je zult er in dit boek verschillende tegenkomen. Niet alleen van Marcel, maar ook van mijzelf, en vanuit alle andere hoeken en gaten van christelijk Nederland. Iemand zei eens tegen mij dat in veel grappen een kern van waarheid zit. Ik wens je de wijsheid toe om de kern telkens weer te vinden wanneer je de komende uren en dagen tussen de regels door leest.

‘David, je weet toch dat ik vorige week moest spreken op de Fire & Ice Ministries Tabernacle-conferentie in Zwolle?’

Ik knik en verwacht een verhaal over heftige zalving, genezende zweetdoeken en grote vrucht, maar het zou veel mooier worden dan dat.

‘David, ik werd naderhand gevraagd mijn nieuwste boek te signeren en rijen dik stonden de conferentiegangers voor mijn tafel. Ik werd verrast door een vraag en ben bang dat ik het verkeerde antwoord heb gegeven. Een vrouw vroeg me of ik naast mijn handtekening ook mijn favoriete bijbeltekst in mijn boek zou willen plaatsen. Ik probeerde me koortsachtig een bemoedigend vers te herinneren, maar had een black-out en heb toen maar gewoon in haar bijbel geschreven: “Wees gezegend, zuster! Psalm 38:8. Liefs, Marcel ;-)” Na de signeersessie herinnerde ik me deze dame en besloot ik te onderzoeken met welk vers ik haar naar huis had gestuurd. David, je zult het niet geloven, maar dit is wat er in Psalm 38:8 staat: “In mijn lendenen woedt de koorts, niets aan mijn lichaam is nog gaaf!” Angstvallig besloot ik, tegen beter weten in, nog een andere vertaling te raadplegen, maar ook de HSV bood mij geen redding: “Want mijn lendenen zijn volledig ontstoken, er is niets gezonds aan mijn lichaam.” O David, zie je het al voor je? Ze komt thuis, roept haar man en kinderen en samen bladeren ze door mijn nieuwe boek en gaan ze op zoek naar mijn favoriete bijbelvers en dan lezen ze dit.’

Nu moet je weten dat ik op dit moment in mijn leven een lach goed kon gebruiken. Deze anekdote was genoeg om bijna een liter aan gestolde tranen te huilen nog voordat we P3 op Schiphol hadden bereikt. Achteraf vertrouwde hij me toe dat de anekdote niet op waarheid berustte, maar een sketch

was van de Amerikaanse comedian Tim Hawkins. Soms weet ik niet wat ik moet geloven als Marcel aan het woord is. Ik heb me weleens afgevraagd wie er werkelijk schuilgaat achter die zorgvuldig opgepoetste buitenkant. Deze retraite zou ik dat eindelijk gaan ontdekken, maar daarover later meer.

In vertrekhal 1 ontmoeten we de rest van de retraitegangers. Het is een bijzonder gemêleerd gezelschap van voorgangers en dominees die blijkbaar allemaal als manke herders door de gemeente hobbelen en daarom verlangen naar de lach en traan van Cornelius. Reformatorische broeders geflankeerd door evangelischen, de veelkleurige wijsheid van God voorbestemd om drie dagen met elkaar door te brengen. Het zou het begin zijn van een diepe vriendschap die kerkmuren overstijgt. Ik zou wederom gaan zien dat alleen voorgangers en dominees elkaar echt goed begrijpen.

Een aantal van mijn collega's heeft hun vrouw meegenomen naar Schiphol. Sommigen worden hartstochtelijk gekust. Bij anderen heb ik het idee dat de vrouw is meegenomen om zeker te weten dat hun echtgenoot instapt en de komende drie dagen niet terug zal keren.

Ik begrijp dat wel: de druk van de bediening geeft ook een druk op het huwelijk. Hoe vaak heb ik Moniek wel gehoord, maar niet naar haar geluisterd? Hoe vaak heb ik aan de eettafel niet dwars door mijn opgroeiende kinderen heen gekeken als ze een verhaal vertelden? In koor zeggen wij, onderherders, met z'n allen braaf dat het gezin voor de bediening gaat, maar uit ervaring weet ik dat vele voorgangers dagelijks overspelen: de bruid van Christus wint het van hun eigen bruid. Toen ik aan mijn tweede gemeente begon, werd ik geappt door

de tienerzoon van de vorige herder. *Meneer Keizer, mag ik u een advies geven? Mijn vader was altijd en overal beschikbaar voor de gemeente. Dat is natuurlijk prima, maar mijn zusjes, moeder en ik stonden vaak op het tweede plan. Als ik u een raad mag geven... Probeer een dag in de week vrij te nemen en leuke dingen met uw gezin te doen. Ik denk dat God wel een dag zonder uw wijsheid kan.* Ik appte terug dat ik dat geloof deel.

Op dit moment kan ik overigens niet vermoeden dat voor een van ons Ierland zijn nieuwe thuisland zal worden. Dat één ogenschijnlijk toevallige gebeurtenis ertoe zal leiden dat hij zijn leven definitief zal omgooien. Dat hij voor het eerst gaat doen waar zijn hart sneller van gaat kloppen. Hoe het ook zij, dit is de groep waar we het de komende dagen mee moeten doen in het zonnige zuidoosten van de Ierse Republiek.

Nu, een paar uur voor vertrek, begint voor mij het moeilijkste gedeelte van mijn reis. Moniek had me daar vanochtend al fijntjes op gewezen. ‘Lieverd, ik weet dat je bang bent, maar heeft Paulus niet gezegd dat zijn leven Christus is en sterven winst? Reken maar dat bij een technisch defect, een fout van de luchtverkeersleiding of ander onheil je direct in de nabijheid van God zult zijn. En hoewel wij om jou zullen rouwen, zullen we dat zeker niet zonder hoop doen.’

Ik had de neiging om haar nog te vragen of die hoop iets te maken had met de levensverzekering die we vorig jaar op mijn leven hebben afsloten, maar ik besloot dat in dit geval spreken zilver is en zwijgen goud. Ik weet dat ze het goed bedoelt.

Je hebt het misschien al geraden: ik heb vliegangst. Ook al is het met de wind mee slechts één uur vliegen naar Dublin, toch raak ik in paniek bij de gedachte dat ik straks op tien kilometer hoogte met nog tweehonderd anderen opgesloten

zit in een aluminium gevaarte. Ik doe mijn riem nooit los, ben constant gefocust op de gezichtsuitdrukkingen van de stewardessen en klap altijd als eerste en enige, en het hardst van iedereen wanneer we weer op de grond staan. Urenlang reciteer ik in mijn hoofd: 'Ik ben tegen alles bestand door Hem die mij kracht geeft', maar als de deuren dichtklappen en de veiligheidsinstructies hun intrede doen, stijgt de angst weer met stip naar nummer één.

In het kader van 'kwetsbaarheid begint bij jezelf' besluit ik mijn collegae in te lichten over mijn aviofobie, mede om mijn frequente toiletbezoek op Schiphol te verklaren. Onder gelijken zou je jezelf moeten kunnen zijn, toch?

'Broeders, ik zie uit naar dit samenzijn, maar ik voel me gedwongen om jullie in te lichten over een heftige doorn in mijn vlees, namelijk aviofobie. Na een periode van intens gebed weet ik dat de Vader dit toestaat vanwege mijn exorbitant vruchtbare bediening, anders zou ik wellicht hoogmoedig worden, maar vervelend is het wel en het leek me goed om jullie hiervan op de hoogte te brengen.'

Ik dacht door mijn kleingelovigheid op deze manier in te kleden in aanzien te stijgen en een verpletterende eerste indruk te maken, maar helaas had het niet het gewenste effect. Geheel tegen mijn bedoeling in schieten mijn medepastors snel in hun herderlijke rol en vuren met hun volautomatische Bijbel diverse uit-de-contexten op mij af, die overigens allemaal het doel missen: 'Broeder David, weet je niet dat de volmaakte liefde de angst uitdrijft?' 'David, er staat 366 keer in de Bijbel dat het Gods wil is dat wij niet bang zullen zijn.' 'Vriend, weet je dat je reeds gestorven, gekruisigd en begraven bent? Je bent al hartstikke dood!' 'Pastor David, zie de

vleugels toch als de vleugels waarop je door Hem gedragen wordt!’ ‘Broeder, mocht er een technisch defect zijn en we storten in de Noordzee of de Ierse Zee, of op London of Manchester, dan zijn we meteen bij Christus! Heeft Hij ons niet gezegd: “Nog vandaag zul je met Mij in het paradijs zijn”?!’

Ik hoop oprecht dat mijn gemeenteleden meer geholpen zijn met mijn preken op zondag dan ik met hun preken op Schiphol vandaag.

Aviofobie is niet mijn enige probleem. Negen jaar geleden ontving ik bij mijn verhuizing vanwege mijn nieuwe herderschap te Barger-Compascuum van mijn huisarts mijn medisch dossier. Iets daarin trok mijn aandacht: ‘David is een wat teruggetrokken, angstig jongetje.’ Mijn charismatische broeders zouden zo’n vloek meteen verbreken, maar ik vraag me weleens af of we moed en durf niet anders zouden moeten definiëren.

Ik vroeg het destijds aan mijn gemeenteleden in Zwolle: ‘Broeders en zusters, betekent moed nu dat je geen angst kent of dat je hebt geleerd juist in je angst op God te vertrouwen? Ik geloof het laatste.’ Ik kreeg vanuit de zaal die welbekende blik in de trant van: ‘Wij wisten het allang. Leuk dat hij er nu zelf ook achter komt.’

Weet je, ik ben sindsdien ook niet meer bang dat bang-zijn een teken van te weinig vertrouwen is, maar weet dat bang-zijn soms gewoon bij dit leven hoort, of je nou voorganger bent of niet. Een lied van Ralph van Manen geeft me, in deze kwestie, meer troost dan het volautomatische geweld van mijn *partners in crime* richting Ierland, hoe goed en liefdevol bedoeld ook.

Altijd Bang

*Ik ben altijd bang, dat het water stijgt,
Hoger dan mijn lippen
Dat de dreiging blijft, ik ben altijd bang
Voor de stemmen in mijn hoofd
Voor niet doen wat je belooft,
Voor het donker, voor de zon
Dat het alweer ophoudt
Voordat het begon*

*Ik ben altijd bang, dat de stilte valt
Harder dan de woorden
Dat de leegte schalt, ik ben altijd bang
Voor de vrijheid op een dag
En voor een schaterende lach
Voor te hard en voor te zacht
Dat het meestal anders gaat
Dan ik had bedacht*

*Ik ben altijd bang, dat ik mij verlies
In jouw mooie plannen
Dat ik weer niet kies
Ik ben altijd bang
Dat ik zeg maar niet bedoel
Dat ik niet vind wat ik voel
Voor de waarheid, dat ik lieg
Dat mijn hoofd met woorden
Mijn hart bedriegt*

(Tekst en muziek: Joan Boonstra & Henk Pool; Uitvoerende: Ralph van Manen;
Afkomstig van het album *Dichterbij* van Ralph van Manen © Intro Music)

Na het inchecken neem ik met droge mond plaats in rij dertien (dit is niet de tijd voor bijgeloof), plek A. Uiteindelijk blijkt dat ik de hele rij voor mijzelf heb – de eerste knipoog van boven? Een heel uur lang dringen zich, wonder boven wonder, geen beelden aan mij op van al die seizoenen *Air Crash Investigation*, die ik met mijn oudste zoon heb ver-slonden. Ik geniet oprecht van de kustlijnen van Nederland en Engeland, het bovenaanzicht van de Snowdonia Mountains en de ijskristallen op mijn raam, terwijl ik in gedachten probeer te reconstrueren hoe het ooit zover heeft kunnen komen. In Zwolle en Sint Maartenszee had ik ook weleens zeven tellen op het canvas gelegen, maar altijd weer had ik de veerkracht om op te staan voor de volgende ronde. Nu voelt het anders, alsof ik in een diepe, donkere put ben gevallen en armen, in ieder geval de mijne, ontoereikend zijn om me weer naar boven te trekken.

In rij veertien debatteren twee van mijn reformatorische medeherders er lustig op los. ‘Zeg Janssen, denkt u dat het exegetisch en hermeneutisch verantwoord is om vanaf deze plaats, op drieëndertigduizend voet, beter bekend als tien kilometer hoog, Psalm 121 te bidden? Immers, we slaan onze ogen nu niet óp naar de bergen, maar néér op diezelfde bergen,’ sloot dominee Roderick van Ballengooijen zijn betoog af. Slimme jongens, van die bètaknakers die als hobby en uit verveling naast informatica ook Hebreeuws en theologie zijn gaan studeren en nu wekelijks op een preekstoel staan, denk ik bij mijzelf.

Omdat ik niet verzeild wil raken in deze geestelijke hoogstandjes besluit ik na de therapeutische kruiswoordpuzzel – om mijn gedachten af te leiden van turbulentie, motor-

branden en dronken piloten – me eens te gaan verdiepen in onze retraiteleider Cornelius. De reviews in de retraiteflyer liegen er niet om:

‘Cornelius O’Hallihan heeft mij in mijn hart weten te raken. Waar zou ik geweest zijn zonder zijn verhalen?’ schrijft een voorganger uit Wales.

‘Cornelius is als een frisse duik op een snikhete dag, een warm bad voor een verkleumde ziel,’ aldus een Duitse herder.

‘Ik heb nog nooit zo hard gelachen als tijdens deze drie-daagse sabbat!’ schrijft een Engelsman. ‘Nooit geweten dat het een voorrecht is om uitgeput te zijn! *Douze points!*’ volgens François uit Le Havre. Dat belooft wat.

Vreemd genoeg helpen Google, Instagram en YouTube mij niet veel verder. De meer discutabele platforms laat ik voor wat ze zijn. Nergens is ook maar één preek, lezing of seminar van deze moderne monnik te vinden, waardoor ik me afvraag of hij werkelijk zo goed is als anderen zeggen dat hij is. Een beetje geestelijk leider zou behoorlijk aan de digitale weg moeten timmeren en ervoor moeten zorgen dat zijn onderwijs de wereld over gaat, toch? Wat is het nut van goed onderwijs geven als de wereld je er niet voor kan prijzen?

Nadat ik vriendelijk en vastbesloten achtereenvolgens Ryanairs krasloten, hun kalender met semi-naakte stewardessen (voor het goede doel, dat dan weer wel) en heerlijke chili con carne (08.45 ’s ochtends!!) heb afgeslagen borduur ik hier nog wat op voort.

Waarom zijn we toch zo gefocust op het online overbrengen van onze boodschap? Zeggen we écht iets wat ergens anders op de wereld nooit wordt gezegd? Of hebben wij, als voorgangers, de duimpjes omhoog keihard nodig om onszelf

te doen geloven dat we op de juiste weg zijn, dat we ertoe doen, dat we gezien worden?

In Sint Maartenszee besloot mijn oudstenraad een enquête de gemeente in te slingeren waarin de vraag werd gesteld: ‘Voldoet het onderwijs van broeder Keizer nog aan uw verwachtingen?’ Van de vijftwintig respondenten waren er tweeëntwintig tevreden, drie misten de diepgang. Het onzekere bange jongetje klom weer omhoog uit zijn medisch dossier: ‘Moniek, luister, ik moet meteen meer diepgang leveren om in ons levensonderhoud te blijven voorzien, zie je later, die schoolmusical met de kinderen red je zelf ook wel toch?!’ Wederom vertrok ik, op mijn vrije dag, haar achterlatend met een vervolgstap, zonder uitleg te geven over wat eraan voorafging.

Ik toog vastberaden naar kantoor om daar als one-man-band een vierdelige studie over de eindtijd op te nemen. Ik had nog wat materiaal liggen van eerdere studies, dat nog best een tweede ronde mee kon. Bovendien was het alweer zeven jaar geleden dat ik dit had onderwezen. De meeste kerkgangers, inclusief ikzelf, hebben al moeite om zich te herinneren wat er een week geleden is gepreekt, laat staan dat ze iets herkennen van zeven jaar geleden.

Gewapend met een oude iPhone die dienst ging doen als camera, een wankel statief, een bouwlamp, haperend presentatiescherm en een heleboel ongeduld zou ik de schaapjes van mijn gemeente eens een diepgaande studie laten ruiken, maar een frustrerend middagje werd mijn deel!

Ten eerste kwam ik erachter dat mijn zorgvuldig in huisstijl geboetseerde PowerPoint in spiegelbeeld werd opgenomen, iets wat de leesbaarheid niet ten goede kwam, zelfs niet bij woorden als ‘pretribulationistisch premillennialisme’. Ten

tweede werd ik na zestien minuten opnemen gebeld op mijn camera door iemand die verkeerd verbonden bleek te zijn, dus ook die opname kon de prullenbak in. Uiteindelijk lukte het mij om nog voor de duisternis intrad de veertig minuten durende studie langs de vier visies op het duizendjarig rijk te geven zonder interruptie. Voldaan bewoog ik mijn vinger naar de Play-knop om een stukje terug te kijken. Al snel kwam ik er tot mijn eigen afgrijzen achter dat na zes minuten mijn geheugenkaart vol bleek te zijn en de resterende vierendertig nergens te bekennen waren.

Eenmaal thuis stak ik een klaaglied af waar Jeremia nog een puntje aan zou kunnen klagen en deelde kortaf mee dat ik die vrije avond een lange wandeling ging maken om de frustratie van mij af te schudden.

Tijdens die wandeling luisterde ik een interview met een vijfenzeventigjarige voorganger uit Wales, die vijftig jaar lang één en dezelfde gemeente had gediend. Aan hem werd de vraag gesteld: 'Broeder, met welke zonde hebt u het vaakst en hardst geworsteld in die vijftig jaar?' 'Daar hoeft ik niet lang over na te denken, dat is trots geweest. Het willen *pleasen* van gemeenteleden, het mee willen doen met de grote jongens van mijn tijd,' antwoordde Geoff eerlijk. Hij was links en rechts diverse malen ingehaald en dat had pijn gedaan, maar toch was hij blijven dienen, zondag na zondag.

Ik besepte, na zijn goudeerlijke woorden, dat deze hele dag één grote les van God was. Met mijn 'diepgaande studie' wilde ik niet de gemeenteleden dienen, maar vooral mijn eigen persoon op de voorgrond plaatsen en laten zien: kijk, ik kan het wel; ook die laatste drie duimpjes omhoog graag! Geoff

zal nooit weten dat hij door dit interview een spreekbuis van God werd voor mij. Misschien ook maar beter, kan hij ook niet trots worden, daar had hij het al zo moeilijk mee.

Die Cornelius O'Hallihan had deze les blijkbaar al geleerd, nergens vond ik zijn diepgaande studies.

Links van mij komt Dublin in zicht en het zweet in mijn handpalmen vermeerderd zich tot het moment waarop ik opgelucht opspring en mijn handen stuk klap na de *touch-down* en het vertrouwde '*Another Ryanair flight has landed on time*' hoor uit de speakers van mijn dwangbuis.

Het uitchecken gaat bijna geruisloos, behalve voor dominee Berry Kramer. Terwijl hij door het 'niets aan te geven'-poortje van de douane loopt, slaat een Duitse herder alarm: er is een verdachte geur waargenomen. Dominee Kramer probeert in steenkolenengels de Ierse douaniers uit te leggen dat hij zijn huidige kledij gister droeg tijdens een evangelisatieactie in een Haagse coffeeshop, maar ze willen er niks van weten. De koffer gaat open en de zorgvuldig verstopte kruidenthee die mevrouw Kramer haar Berry cadeau heeft gedaan wordt nader onderzocht, net zoals Berry zelf. Na een lichamelijk onderzoek, waar ik je de details van zal besparen, wordt hij vijfendertig minuten later enigszins gedesillusioneerd weer bij ons afgeleverd. 'Zonder wrijving geen glans, Berry!' vertrouwt Marcel hem bemoedigend toe.

Vanwege mijn eerdere ervaringen met rijden aan 'de verkeerde kant van de weg' ben ik door de groep uitverkoren als chauffeur voor deze retraite. Na een onderlinge discussie over de vraag of het afkopen van het eigen risico een gebrek aan vertrouwen in hemelse voorzienigheid is, loods ik onze

gloednieuwe Hertz-minibus van de parkeerplaats van de auto-verhuurder naar de linkerkant van de weg. De eerste rotondes neem ik, met adoratie van de groep, als een volleerd Iers chauffeur en al snel zijn we op de snelweg rond Dublin aangekomen.

De grauwe stad trekt aan ons voorbij en vlak bij de wijk Crumlin nemen we onze afslag. Crumlin is de wijk waar de Ierse MMA-vechter Conor McGregor is geboren en getogen. Ik zal deze dagen met eigen ogen gaan zien dat zijn eerstvolgende uitdager weleens uit onze groep zou kunnen komen.

Ik hou de borden 'South' en afslag Wexford/Waterford nauwlettend in de gaten, want onze bestemming ligt in het zonnige zuidoosten, in Tramore, County Waterford. Trá Mhór is Iers voor 'groot strand' en op dit grote strand zal ik deze retraite een belangrijke ontdekking doen.

Hoe meer Dublin uit zicht raakt, hoe rustiger het wordt onderweg op de M9 en hoe mooier het landschap zich ontwikkelt. We gaan van grijs naar tientallen kleuren groen. Ze bedekken de heuvels die bijna ongemerkt overgaan in bescheiden bergketens naarmate we dieper landinwaarts rijden. Regen en zonneschijn wisselen elkaar meerdere keren per uur af. Engeland wordt '*God's own country*' genoemd omdat, volgens een legende, Christus zelf Engeland ooit heeft bezocht, met Jozef van Arimatea. De Amerikanen eisen dezelfde titel op, het waarom daarvan blijft voor mij een raadsel. Ierland zou, als de zon schijnt, die titel wel met een rein geweten kunnen dragen: ik heb nog nooit een mooier land bezocht dan dit.

Iemand in het busje schijnt hoge nood te hebben en omdat we niet op de hoogte zijn van de regelgeving rond wildplassende voorgangers buiten de Nederlandse grenzen besluit ik de afslag Carlow te nemen en op zoek te gaan naar een pub.

Eenmaal in het centrum van Carlow valt onze blik op Corcoran's bar. We parkeren netjes voor de deur en hoewel de elektriciteitsleidingen rond de lekkende regenpijpen zijn gewikkeld en de lichtblauw geverfde deur niet helemaal meer in de scharnieren hangt, besluiten we toch dat we hier onze enige pauze gaan inlassen.

Terwijl vader Henk – zo wordt hij aangesproken door de leden van zijn pinkstergemeente – door de schuifdeur van de minibus duikt om zo snel mogelijk het toilet te bereiken, nestelen wij ons vlak bij de open haard in de oudste pub die Carlow rijk is.

Vader Henk is een ietwat gezette, bebaarde man die wat trekt met zijn linkerbeen. Vorig jaar mocht hij als Sinterklaas komen opdraven in het plaatselijke dorpshuis, maar viel toen van een op hol geslagen paard, genaamd Hysterico, met een beenblessure tot gevolg.

Wanneer je Henk diep in zijn ogen kijkt, zie je meteen dat hij prachtig verhalen kan vertellen. Hij zou ieders favoriete oom kunnen zijn. Een broeder met een hoge aaibaarheidsfactor en een diepe liefde voor Christus, en bijna op de pensioengerechtigde leeftijd aangekomen. Overigens wel met de gave om regelmatig op het juiste moment op de verkeerde plaats te zijn, maar daar kom je nog wel achter.

Als Henk opgelucht naast ons op een barkruk plaatsneemt, volgt iets wat vaak gebeurt wanneer voorgangers en dominees met elkaar in gesprek raken. Het is een vreemde manier om het ijs te breken. Ik wil het je niet onthouden. Het is een soort herbeleving van de torenbouw van Babel, waar men een naam voor zichzelf wilde maken. Niks menselijks is ons, geestelijk werkers, vreemd.

Bijna allemaal kakelen we door elkaar heen over onze nieuwe bouwprojecten, twaalfdelige studieprogramma's en busladingen vol mensen die belijdenis doen van hun geloof of zich laten dopen door onderdompeling. Dat we recent gevraagd zijn om op conferenties en bijbelscholen te spreken en onze preken duizenden malen online bekeken zijn. Dat ons manuscript is goedgekeurd door de grootste christelijke uitgever van Nederland. Als je ons mag geloven, raakt de hemel wekelijks de aarde wanneer wij het Woord openen en eens verloren schapen weer terugkeren naar de goede Herder. Al onze dubbeltjes worden kwartjes.

Ik vraag me tijdens deze ijsbrekers vaak af of ik niet eens de knuppel in het hoenderhok moet gooien, of ik niet gewoon moet toegeven dat het ook weleens – best vaak eigenlijk – tegenzit. Dat de bediening soms voelt alsof ik in pinda kaas zwem: met veel pijn en moeite kom ik maar millimeters vooruit.

Ik besluit de proef op de som te nemen. 'Broeders, ik hoor al jullie opbouwende verhalen... Daardoor vraag ik me ernstig af of jullie deze retraite wel nodig hebben. Jullie gemeentes lopen blijkbaar als een trein, jullie stapelen succes op succes, jullie zijn *trending topic* binnen jullie kerkelijke gezindte en floreren zowel in je gemeente als in je gezin als nooit tevoren. Waarom dan een retraite als deze? Waarom dan de noodzaak van rust, een lach en een traan?' vraag ik verwachtingsvol, in de hoop dat er nog iemand is die de torenbouw wil staken.

Het blijft even stil. Uiteindelijk komt het hoge woord eruit.

'Broeder David, ik heb ingezien dat ik op het podium een ander mens ben dan achter de schermen,' opent Berry schuchter het bal. 'Mijn persoonlijke en publieke leven liggen

mijlenver uit elkaar. Voor de buitenwereld ben ik de gevierde voorganger, maar achter de voordeur gaat het al jaren niet goed. En nu pas zie ik in dat ik ben gaan geloven in mijn eigen kunnen. Chagrijn, apathie en egoïsme is het deel dat mijn vrouw en kinderen van mij kregen. Moed, passie, geloof en enthousiasme komen de gemeente toe. Deze retraite is de laatste kans, anders is het over en uit, misschien ook wel thuis.'

Wat volgde, was een reeks ontboezemingen die zijn weerga niet kent: depressies, overspel, korte opnames in GGZ-instellingen, en seksverslaving... Een voorganger die met zijn microfoontje open 'Niemand is als ik' zong en het meende. Het gevecht tegen de drie G's van *Gold*, *Girls* en *Glory*, de strijd tegen de vier F's van *Fear*, *Fame*, *Female* en *Fortune* en nog veel meer zaken komen aan het licht. Dit is niks vergeleken met vlieg angst en prikkelbare darmen, zullen we maar zeggen. Zou God me hier gebracht hebben om een lichtend voorbeeld voor deze zondaars te zijn misschien? Of lijken we toch meer op elkaar dan ik dacht?

Het was goed om zo ongemaskerd tijd met elkaar door te brengen, maar de plicht roept, we moeten door. Een van onze overgeestelijke broeders, Herman, krijgt na iets te diep in het borrelglasje te hebben gekeken een tekst op zijn hart: 'Broeders, ik word bepaald bij het gedeelte waar Jezus zegt dat de brede weg naar de vernieling leidt en dat we de smalle weg moeten gaan. Ik denk dat het wijs is om niet via de M9 af te dalen naar Tramore, maar om langs de binnenwegen te reizen.'

Hoewel ik geloof dat alcohol en openbaring niet samengaan, wil ik niet het risico lopen deze boodschap verkeerd te interpreteren, sneller dan me lief is in de hemel te zijn en 'I hate to say, I told you so' te horen. Ik besluit Herman gelijk te

geven. We laten de M9 voor wat die is en we trekken via de N80, N30 en N25 dwars door de provincies Carlow, Wexford en Waterford.

Het weer lijkt zich elke vijf minuten van een andere kant te laten zien. Een regenboog verschijnt boven de rivier Slaney die woest het centrum van Tullow doorkruist. Als we bij Tinahely bijna een schaap omver rijden, hoor ik een van ons zeggen dat wanneer dat schaap in zijn kudde had gezeten hij vol gas was doorgereden. Vreemd volk, die voorgangers; vele illusies armer blijkbaar.

Onderweg eist vader Henk opnieuw een sanitaire stop, maar dit keer besluiten we hem gewoon aan de kant van de weg zijn water te laten lozen.

Tot ons afgrijzen doet Henk er dermate lang over dat een ontmoeting tussen de plassende Henk en een bus vol met Amerikaanse toeristen – herkenbaar aan *Build the Wall*-stickers op de ramen en een rode of blauwe *God Bless America*-pet – onafwendbaar lijkt.

‘Doe iets, Keizer! Laat die Amerikanen stoppen!’ schreeuwt de helft van mijn passagiers.

Gelukkig heeft Marcel ook een plan met Henks leven en nog voordat de bus ons passeert, is hij al aan het zicht onttrokken doordat Marcel hem, nog plassend, in een coniferen haag ergens aan de rand van Bunclody heeft geduwd. Nadat Henk en Marcel een paar minuten later weer hebben plaatsgenomen trap ik het gaspedaal opnieuw in en rijden we door richting de volgende halte, Waterford City.

Waterford blijkt een prachtige middeleeuwse Vikingstad te zijn, de vijfde stad van Ierland, met zo'n 50.000 inwoners. Ooit hielden hier de Vikingen huis, maar van hen is al lang

geen spoor meer te bekennen. We laten County Kilkenny achter ons wanneer we de Edmund Ricebrug oversteken. Deze overspant de rivier Suir die uitmondt in de Atlantische Oceaan. We gaan dwars door het centrum, om zo de tolbrug te ontlopen – we blijven tenslotte zuinige Nederlanders – en eenmaal voorbij Reginald's Tower moeten we nog vijftien kilometer recht vooruit naar Tramore.

Het 'Welcome to Tramore' doemt op op de laatste rotonde die we linksom nemen. Hier zal het dan allemaal gebeuren, hier zal ik het antwoord vinden op mijn prangende vraag! We passeren het voetbalveld van de zwart-wit dragende Tramore AFC en Farrelly's tankstation en rijden via de oude Waterford Road richting conferentiecentrum 'The Cliff' boven op Gallwey's Hill.

Het venijn zit hem echter in de staart. Wanneer we Gallwey's Hill bestijgen, merk ik al snel dat deze minibus niet bestand is tegen dit hellingspercentage. In paniek prevel ik een gebed, in de hoop dat onze Hertz-minibus zich naar voren zal uitstrekken, maar niks lijkt nog te helpen. Ik durf te wedden dat wanneer Marcel deze tekst had vergezeld met zijn zalving we zonder problemen de eindstreep hadden gehaald. Ik moet denken aan al die getuigenissen van gemeenteleden die op afroep parkeerplaatsen vrijgebeden hebben zodat ze op tijd de Sing-in van Opwekking konden bijwonen, maar mijn gebed ontbeert blijkbaar alle kracht.

Het gewicht van mij en mijn collegae helpt overigens ook niet mee om de bus voorwaarts te dirigeren. Wanneer ik Paulus' terechtwijzing 'Uw buik is uw God!' door de auto zou schallen, zou het grootste gedeelte van ons zich meteen aangesproken voelen. Ik schat in dat we door de jaren heen

te veel troostwijnntjes gedronken en te veel fastfood genuttigd hebben na weer een heftige kerkenraadsvergadering of een boze brief, met de huidige corpulentie tot logisch gevolg.

Gecontroleerd probeer ik ons vehikel terug te laten rollen, daarbij een drietal joggers ontwijkend die non-verbaal duidelijk maken dat ze mijn rijstijl niet kunnen waarderen. Als ik het raam open om mijn excuses aan te bieden, schreeuwen ze iets over 'jullie de volgende keer te pakken nemen'. Later deze retraite zullen ze proberen de daad bij het woord te voegen, maar bedrogen uitkomen.

We besluiten te parkeren bij O'Shea's pub onder aan Gallwey's Hill. Dat het daardoor lijkt alsof we de komende dagen constant aan het drinken zullen zijn, nemen we op de koop toe. We bestijgen nu met onze benenwagen Gallwey's Hill en ook hier is het werkelijk genieten van het uitzicht. Tientallen tinten groen is een halt toegeroepen, zodat de woeste Atlantische Oceaan stuk kan slaan op de boulevard van Tramore. Ik raak onder de indruk van zoveel natuurschoon én geweld. Als ook de laatsten de top hebben bereikt, is het tijd om in te checken en contact met het thuisfront op te nemen.

Hé schat, we zijn er. Mooi hier... Leuke groep! app ik.

Mooi, blij voor je. Hoe ging het vliegen?

Ach, je kent me... altijd bang. Nog iets gebeurd daar?

Nope. Zonder jou is het heerlijk rustig en probleemloos, dat weet je toch? 😊

Yep. Mis je. Jammer dat je niet hier kunt zijn... We'll keep in touch, ik ga er vroeg in straks...

David, een vermoeide voorganger, verbaast zich regelmatig over de christelijke cultuur, de kerk en alles wat daarbij hoort. Voortdurend speelt deze vraag door zijn hoofd: *Should I stay or should I go?*

Ten einde raad besluit hij een retraite te gaan volgen in Ierland, samen met andere opgebrande herders uit verschillende denominaties. Diepe geestelijke lessen en knotsgekke situaties wisselen elkaar af. In dit boek wordt duidelijk dat een herder ook maar een schaap is, en dat om jezelf kunnen lachen even helend kan zijn als een gereformeerde drietrapsraket vanaf de preekstoel.

'Hilarisch en pijnlijk herkenbaar. Geniet van dit kostelijke boek en wees lief voor uw voorgangers en predikanten.'

HENK STORVOGEL

Specialist in spreekvaardigheid en leiderschap

'Heerlijke humor met diepgang. Humor die spiegelt en stimuleert! Een grote aanrader.'

ROB FAVIER

Entertainer, theoloog en zanger

'Voor elke zich (te) serieus nemende predikant, voorganger, geestelijk leider, missionaris, kerkplanter, aanbiddingsleider die wil groeien in genade is dit verhaal een waardevolle spiegel.'

ARIE DE ROVER

Auteur en coach

KEES POSTMA is fulltime actief in de wondere wereld van werken in de kerk, hij werkte onder andere in Ierland. Momenteel is Kees voorganger bij VBG Nehemia Dokkum en VBG Burgum.

www.keespostma.com

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 435 3795 7 · NUR 372

9 789043 537957